

Handläggare
Lagerkvist Monika

Datum
2016-01-29

Diarienummer
KSN-2015-2117

Kommunstyrelsen

Fairtrade City 2016

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att godkänna målsättning och handlingsplan för arbetet med Fairtrade City 2016 enligt **bilaga 1**,

att uppdra till kommunledningskontoret att utforma årets ansökan till Fairtrade Sverige, samt

att godkänna rapporten gällande arbetet med Fairtrade City 2015 (**bilaga 2**).

Ärendet

Fairtrade City är en diplomering till kommuner som engagerar sig för rättvis handel och etisk konsumtion. Uppsala diplomerades som en Fairtrade City i maj 2015 efter att kommunfullmäktige den 23 februari 2015 beslutat att ansökan skulle göras. För att vara och sedan fortsätta som en Fairtrade City krävs en ständig förbättring, det vill säga kommunens etiska konsumtion måste öka varje år och en ökning av antalet aktörer samt utbudet av etiskt producerade produkter i butik och på arbetsplatser ska också ske. Varje år sker en förnyelse-diplomering, om kriterierna uppfylls. För 2016 är ansökningsförfarandet förenklat och kräver i det närmaste endast uppgifter om styrgrupp och planerade informationsevent och aktiviteter.

För Uppsala som Fairtrade City behövs en målsättning och handlingsplan för det fortsatta arbetet och ett arbete med inventering kring nästa års ansökan behöver påbörjas under året. Förslag till målsättning och handlingsplan finns samlat i **bilaga 1**.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för kommunens engagemang ingår i kommunstyrelsens ekonomiska ram.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Handläggare
Lagerkvist Monika

Datum
2016-01-26

Diarienummer
KSN-2015-2117

Målsättning och handlingsplan för arbetet med Fairtrade City 2016

Uppsala kommuns målsättning gällande den etiska konsumtionen

För att vara och sedan fortsätta vara en Fairtrade City krävs en ständig förbättring, bland annat ska kommunens etiska konsumtion öka varje år.

Arbetet med att utveckla riktlinjerna för upphandling har påbörjats i enlighet med 2015 års målsättning. Arbetet har dock stannats av i avvaktan på ny lag om offentlig upphandling som nu försenats och planeras träda i kraft först 2017. Inget hindrar dock att vi ställer krav i den mån nuvarande lag tillåter angående de grunder som kan medföra en etisk märkning. Vi kan inte ställa krav på en viss etisk märkning, endast krav som kan ligga i nivå med vad som kan mynna ut i en etisk märkning.

Inför ansökan om diplomering 2015 rapporterade Uppsala kommun siffror/värden på fem Fairtrademärkta produkter varav blommor ej hade avropats alls och övriga hade ett uppskattat värde av 25 procent per produkt av totalt inköp. Av redovisade siffror för 2015 års inköp har inköpen ökat för flera fairtrade-märkta varor och produkterna har blivit sju. Av redovisningen framgår att blommor är en fairtrade-märkt produkt som inte har avropats alls under 2015.

Med anledning av ovanstående föreslås att målsättningen för 2016 är att öka avropen gällande blommor med 10 procent av det totala värdet av inköp av blommor.

Handlingsplan

Styrgruppen

Styrgruppen sammanträder minst fyra gånger under 2016 och redovisar verksamheten till Fairtrade Sverige i slutet av februari 2017 i samband med förnyelseansökan.

Styrgruppen ansvarar för inventeringen av såväl produkter som antal butiker/restauranger/hotell och caféer samt anda aktörer inom näringsliv och civila samhället.

Fokusområden 2016

1. Styrgruppen ska verka för att Uppsala kommun ökar den offentliga etiska konsumtionen med fokus på principerna för rättvis handel, se målsättning.
2. Uppsala kommun ska internt öka kunskapen om Uppsala Fairtrade City.
3. Styrgruppen ska verka för en bredare representativitet i styrgruppen.
4. Styrgruppen ska uppmuntra det lokala näringslivet till fortsatt engagemang och ökat utbud av Fairtrade-produkter.

Informationsinsatser

Varje år ska styrgruppen formulera en målsättning för minst fyra informationsaktiviteter som ska genomföras innan årsredovisningen.

Spridning av diplom

Efter diplomering 2016 ska diplomerna kopieras upp och spridas till alla deltagande företag/föreningar och organisationer som ett sätt att marknadsföra Uppsala som en Fairtrade City.

Informationsinsatser vid frukostmöte med Uppsala city

Att till Uppsala City sprida information om Fairtrade City, inbjuda till aktiviteter och engagemang samt därigenom också bredda representativiteten i styrgruppen.

Ytterligare information till Uppsalas företagare

Via kommunens nyhetsbrev till företag, informera om Uppsala som en Fairtrade City.

Informationstillfälle för Uppsala kommuns tjänstemän om inköp

Att via utbildning och information till tjänstemän som gör inköp eller arbetar med upphandling bland annat sprida kunskap om de etiskt märkta produkter vi idag har i våra avtal och hur vi som kommun kan vara aktiva i Fairtrade City.

Ett större event kring Fairtrade Challenge

Sprida information om eventet och Uppsala som Fairtrade City via City samverkan. Få fler/många att fika fairtrade-märkt under eventet, såväl inom Uppsala kommun som i övriga samhället.

Schysst jul

Ett marknads- och utställarevent kring etisk konsumtion. Huvudarrangör Missionskyrkan och bildningsförbundet Bilda. Fairtrade City ska delta och sprida information om arbetet under marknaden/eventet.

Ambassadörsutbildningar

Bildningsförbunden Bilda, Sensus och ABF kommer att anordna ambassadörsutbildningar för att trygga antalet Fairtrade-ambassadörer i Uppsala.

Kommunikation allmänt

Det kommer att göras en spridnings- och informationsinsats gentemot de kommunala bolagen. Vi ska också fortsätta utvecklingen av kommunens web-information kring Fairtrade City samt ta fram en flerårig kommunikationsplan gällande arbetet med Fairtrade City.

Handläggare
Lagerkvist Monika

Datum
2016-01-26

Diarienummer
KSN-2015-2117

Rapport Fair Trade Forum 2015

Fair Trade Forum arrangerandets i år av Uppsala som helt nybliven Fairtrade City. Forumet hade 36 utställare och erbjöd besökarna att kostnadsfritt ta del av 47 föredrag och paneldebatter för både nybörjare och för dem med djupare kunskap.

Under och efter Forumet gjordes utvärderingar med seminarievärdar, besökare, utställare och föredragshållare. Överlag var alla mycket nöjda med arrangemanget och många av målen uppnåddes. Programpunkterna följde den väl utarbetade projektplanen och arbetsgruppen har fått mycket positiv feedback på sitt arbete.

Nedan följer en sammanfattande rapport på Forumet, på åsikter som kommit in och på saker att tänka på till nästa gång och som kanske kunde göras annorlunda.

Bakgrund

Fair Trade Forum är den årliga nationella samlingsplatsen för aktörer som på olika sätt arbetar med rättvis handel. Forumet är en mötesplats för återförsäljare, importörer och konsumenter såväl som kommuner och organisationer. Genom utställningar, föreläsningar, workshops, informationsinsatser och kvällsaktiviteter vill man inspirera och fortbilda till medveten konsumtion. Evenemanget initierades av Röda Korsets Folkhögskola i Uppsala för tio år sedan, men har under tidsperioden skiftat projektägare. Sedan fyra år tillbaka drivs Fair Trade Forum av Nätverket Rättvis Handel i samarbete med lokala värdar. Under 2015

arrangerades det i Uppsala i samverkan med Fairtrade City Uppsala.

Fair Trade Forum 2015 i Uppsala motiveras av följande faktorer:

- Ansökan om diplomering (beslut i KS den 4 februari och i KF den 23 februari 2015)
- Uppsala vill öka sitt engagemang för rättvis handel och etisk konsumtion
- Säkerställa goda arbetsvillkor för producenter i varornas tillverkningsländer/ursprungsländer
- Lyfta fram Fairtrade och stärka samverkan på området i Uppsala och nationellt/internationellt
- Fair Trade Forum 2015 är en möjlighet att stärka marknadsföringen i dessa frågor
- En redan stark lokal förankring för Fair Trade

Syfte

Syftet med Fair Trade Forum 2015 är att lyfta frågor om rättvis handel samt att öka medvetenheten om möjligheten att göra skillnad genom medveten konsumtion.

Invigningstalare konsumentminist Per Bolund

Mål

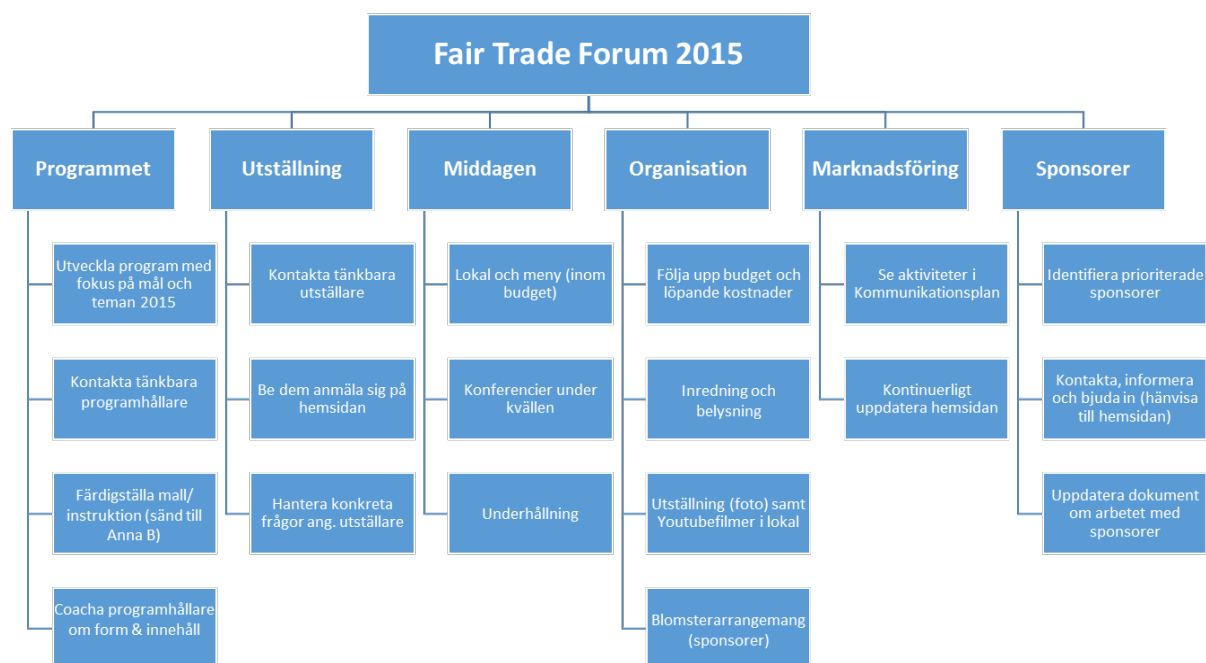
Kvantitativa mål	Kvalitativa mål
Minst 40 utställare och 40 programpunkter	Relevant programinnehåll för tilltänkta målgrupper (se kommunikationsplan)
Minst 2000 likes på Facebook	Representativitet av perspektiv och tematisk bredd
Cirka 4 000 besökare	Variation vad gäller format och möjlighet till utbyte samt delaktighet/ dialog
Minst 6 sponsorer (olika nivåer)	Kunskapspridning och kunskapsutveckling

4 omnämmanden i media före och 2 efter forum	Professionellt utförande av lokaler inkl. utställning; enhetlig och genomtänkt stil
--	---

Omfattning

Projektet drevs i samverkan mellan Nätverket Rättvis Handel och Fairtrade City Uppsala. Två centrala delar av forum var själva programmet och utställningen som löpte över två dagar (fredag och lördag). Utöver dessa var middagen, praktiska frågor som rör organisation, marknadsföring av forum samt kontakter med sponsorer viktiga delar i projektet.

En översiktlig WBS (work breakdown structure) skapades för att ge en överblick av projektet. Tanken med en WBS är att ge en översikt av arbetsstrukturen, där varje del är ett arbetspaket med en eller flera aktiviteter. En WBS för Fair Trade Forum 2015 justerades och uppdaterades löpande.

Översiktlig tidsplan

Följande tidsplan med aktiviteter och milstolpar beslutades leda arbetet i projektet:

Aktivitet	Datum/ period
Första mötet med styrgruppen	27 mars
Idéfas och planering i arbetsgrupper	April-maj
Programidéer från Nätverket Rättvis Handel	17 maj
Avstämning projektmål med styrgrupp	20 maj

Engagemang av utställare och sponsorer	Maj-juni
Anmälan utställare	Maj-
Preliminärt programinnehåll	1 juni
Fastställt programinnehåll	17 augusti
Program i PDF-format	1 september
Program i tryck	18 september
Genomförande av Fair Trade Forum 2015	2-3 oktober

Arbetsgruppen för Fair Trade Forum 2015 Uppsala, i dialog med representanter för Nätverket Rättvis Handel, stämde kontinuerligt av tidsplanen för projektet.

Projektorganisation

Projektorganisationen för Fair Trade Forum 2015 Uppsala var komplex. Nätverket Rättvis Handel var huvudman för forumet. Styrgruppen för Fairtrade City Uppsala var ansvarig för att forumet genomfördes. En arbetsgrupp bildades och projektet bemannades med en 40 % projektledare under tidsperioden april-juni 2015 och en 50% under den kritiska perioden maj-juni. I den ursprungliga budgeten fanns ingen post för projektledare. Det fanns inte heller beräknat några intäkter från utställare och sponsorer. En prognos för en minimibudget upprättades för detta på 90 000 kr från utställare och 60 000 kr från sponsorer. Dessa skulle täcka den inledande projektperioden och lämna visst utrymme för fortsatta projektledarinsatser juli-oktober. Förhoppningen var att vi i juni skulle ha säkrat mer intäkter än angivet i minimibudgeten. Studieförbundet Bilda stod som uppdragsgivare för de lokala projektledarna i Uppsala. Missionskyrkan ansvarade för fakturering. Det fanns också en kontaktansvarig mellan nätverkets medlemmar och arrangören av forumet. Utöver dessa fanns det två kommunikatörer, en strateg och en samordnare som hade specifika uppgifter i projektet.

Se projektplan bilaga 1

Uppsala kommuns budget

Middag 2 oktober	25 000 kr
Underhållning middag	5 000 kr
Föreläsare	15 000 kr
Marknadsföring lokalt	80 000 kr
Oförutsedda utgifter	5 000 kr
Lokal	70 000 kr
Totalt	200 000 kr

Kostnader utöver ovanstående var allt praktiskt och administrativt arbete i projekt och arbetsgrupper.

Kommentar

Fairtrade Sverige åtog sig arrangerandet samt kostnaden för middagen vilket möjliggjorde en omfördelning av medlen till att delvis täcka projektledartjänst istället. Därtill lades kostnader

för enhetligt utförande av utställningslokal vilket orsakade en merkostnad om totalt 18 444 kronor.

Så sent som i juni hade vi inte någon sponsor och också få anmälda utställare. Förutsättningarna för fortsatt projektledaruppdrag var ett erbjudande att eventuell ersättning blev beroende av om det fanns medel.

Till slut säkrades sponsorbidrag om 60 000 kr (Svenska Kyrkan 30 000 kr, IM och Handelsanställdas förbund 15 000 kr var). Fram till programmets tryckning fördes flera misslyckade diskussioner om ytterligare sponsorsavtal med några fackliga organisationer. Budgeten för utställare visade sig vara alldeles för högt räknad. Vi fick in knappt 60 000 kr mot budgeterade 90 000 kr. Det kom färre utställare än beräknat och fler valde de billigaste utställningsplatserna. Dessutom fyllde vi ut utställarytan genom rabatterat pris. Utställare värvades därtill in i det sista.

Måluppfyllelse

Helhetsintryck

De flesta besökare upplevde forumet som positivt och tyckte att det var bra arrangerat och att allt flöt smidigt. Forumet gav insikt, inspiration och engagemang. Det var god stämning i lokalen, bra utbud och intressanta seminarium med många olika programpunkter. Organisationen upplevdes som proffsig och de många volontärerna och värdarna gav alltid ett trevligt bemötande. Det var tydligt var man skulle vända sig om man hade frågor eller inte hittade. Många påpekade vikten av nätverkande och chansen till att träffa nya kontakter. Man upplevde att man fått en heltäckande bild av Fairtrade.

Kravspecifikation

Följande krav formulerades av arbetsgruppen för Fair Trade Forum 2015:

1. Tematisk bredd i programmet för att fånga engagemang hos fyra huvudmålgrupper
2. Uppsala kommun har angivit ett krav om att budgeten om 200 000 SEK säkerställs
3. Under projektets planering och genomförande ska allas mervärde beaktas
4. Tidsmässig balans mellan program och utställning som möjliggör tid att nätverka
5. Kvalitetskrav på programmet; att tider hålls, att det är tempo i upplägget, att det finns ett nyhetsvärde i innehållet, att representativitet av talare/etc. beaktas, att olika perspektiv på frågor presenteras, att de som deltar inbjuds till dialog och utbyten under programpunkterna

Kommunikation

När det gäller kommunikation och marknadsföring gjordes en hel del. Programblad, webbsida, annonser, flygblad mm. Mycket tid gick åt till produktionen av detta. Kommunens kommunikationsstab lade ner motsvarande en halvtid under perioden maj till oktober. Arbetet var uppdelat så att Fairtrade City primärt hade ansvaret för den lokala marknadsföringen och kommunikationen samt visst övergripande material som t.ex. produktion av programmet. Nätverket för rättvis handel ansvarade för Forumets webbplats

och upprättandet av en Facebook-sida för forumet. Det var ibland svårt med ansvarsfördelningen och det hade varit bra om man i ett tidigt skede tydligare hade gjort upp om vem som skulle göra vad. Det hade också varit bra om Nätverket för rättvis handel, som är med varje år, hade tagit fram mallar och checklistor för sådant som är återkommande.

Målet var 4000 besökare så 3500 program trycktes upp. Se kommunikationsplan bilaga 2 Det var för många, kanske hade 2000 räckt.

När det gäller pressbevakning nåddes inte målet men forumet fick både förstasida och ett helt uppslag i Uppsalatidningen inför forumet. Totalt blev det två omnämmanden i lokalpress före och ett efter. Ett par insändare om Fairtrade kom i kölvattnet av artikeln i Uppsalatidningen. Målsättningen med 2000 likes på Facebook var inte ett helt relevant mål. I stället mättes räckvidden, d.v.s. hur många som nåddes av inläggen. De sista fyra veckorna gjordes fyra mer genomarbetade inlägg, där varje inlägg hade en räckvidd på 13 500 – 16 400 personer. Detta måste anses som väldigt bra.

Med tanke på sociala mediers genomslagskraft borde det ha satsats mer på detta, som till exempel Twitter och Instagram.

Programinnehåll

Totalt 47 programpunkter/seminarier/föreläsningar hölls. Vissa båda dagarna. Alla programpunkter hade fri entré och ingen föranmälan krävdes. Seminarierna var 45- 50 minuter långa och vissa var på engelska. Målet med 40 programpunkter nåddes med råge. Arbetsgruppen kom fram till att programinnehållet skulle utgå från fem olika perspektiv; mänskliga rättigheter, klimat, upphandling, konsumentperspektivet och märkningar samt facket och Fair Trade.

Forumet hade ett väl genomarbetat och professionellt genomfört inlednings- och avslutningsprogram. Inledningen var mycket välbesökt där konsumentminister Per Bolund medverkade.

Av utvärderingsfrågorna och reflektionerna från seminarievärdarna framgår att det var intressanta och uppskattade föreläsningar och workshops. Många ledde till bra diskussioner med publiken, och många positiva omdömen gavs både på enskilda föreläsningar samt den stora bredden i programvalet.

Se Bilaga 3 Sammanställning utvärderingsfrågor, bilaga 4 Reflektioner från seminarium samt bilaga 5 Deltagarundersökning.

Utställare

Målet var minst 40 utställare och det slutliga antalet var 36. Det var en besvikelse. Arbetsgruppen hoppades att fler licenstagare varit utställare. Det är dock fler utställare än på något Forum förutom det i Karlstad 2012. Där och på övriga senare Forum har dock en hel del utställare erbjudit varor som inte uppfyllde principerna för rättvis handel. Vi valde att vara hårda på det kravet vilket innebär att en stor grupp tidigare utställare aldrig inbjöds. Mot bakgrund av det är 36 utställare godkänt. Det kan diskuteras om kraven var för hårt ställda men de överensstämmer med den plattform som gäller för Nätverket för Rättvis handel. Det

finns dock inget explicit i riktlinjerna kring vilka som kan inbjudas som utställare vilket borde finnas med.

Sponsorer

Målet var minst 6 sponsorer. Det blev betydligt fler företag och organisationer som bidrog på olika sätt. Förutom ovan nämnda ekonomiska bidrag och Fair Trade Sverige ansvar för hela middagen så bidrog The House of Fair Trade tillsammans med Fair Trade Återförsäljarna med ett flertal internationella gäster, Fair Action med extra marknadsföring, COOP med blomsterarrangemang och bananer till en informationskampanj som Forum till de nya studenterna vid terminens början. Sackeus och The House of Fair Trade stod för drygt 100 föreläsargåvor och Lindvalls kaffe bjöd på kaffe. Bearbetning av tidigare sponsorer började i fel ände med de centrala personerna och det var mycket svårt att få kontakt under sommarperioden. Kontakterna skulle tagits tidigare och dessutom skulle vi ha säkrat ett lokalt engagemang för medverkan först. Förutom de som räknades som sponsorer så bidrog Sensus med en del programmedel och Bilda och Missionskyrkan med arbetsinsats i form av administration och räknades tillsammans med Uppsala kommun som samverkanspartners.

Lokalen

Missionskyrkan i Uppsala valdes till lokal för forumet. Dels ligger den centralt med goda kommunikationer, dels fanns plats för både utställningshall och föreläsningssalar med tekniska lösningar. Kyrkans egen caféverksamhet var också tillgänglig och erbjöd Fairtrade-märkta produkter. Kostnaden för lokalen var 70 000 kr och jämfört billigast av de alternativ som gavs. Från ”synpunktslådan” kom dock inlägget att alla kanske inte känner sig bekväma med att komma till en kyrka på grund av religion, sexuell läggning etc. I vissa fall var det också svårt att anpassa föreläsningssalen till hur många åhörare som dök upp och synpunkter kom också in på att ventilationen i utställningshallen var för svag.

Tekniken

Den tekniska utrustningen är viktig och att datanätverket fungerar. Webben används idag i föreläsningarna, bland annat visar vissa föreläsare film från webben och detta kan krångla om inte uppkopplingen är snabb nog. Det är också viktigt att kunna dra gardiner för fönstren och inte ha det för ljus om bildspel och Power Point används mycket.

Tolkar

Vissa synpunkter om tolkning har inkommit. Även om det är ideellt måste tolkarna vara duktiga och kunniga. Det blir störande när publiken försöker tolka åt varandra.

Målgrupp

Målet var totalt 4000 besökare. Det kom lite drygt 2000. Det är en utmaning att få fler externa besökare. Ett förslag är att locka med någon känd artist och fler intressanta utställare.

Det var fler besökta platser på föreläsningarna på fredagen än lördagen.

Målgruppen på fredagen var; politiker och tjänstemän på kommunal och regional nivå, inköpare, entreprenörer och näringsliv, forskare och studenter, gymnasie- samt folkhögskoleelever.

Målgruppen under lördagen var allmänheten, ideella föreningar och organisationer som

arbetar med mänskliga rättigheter och rättvis handel.
Överlag lockade seminarierna fler kvinnor än män.

Kanske sattes målet för högt. Uppsala är visserligen en stor stad men det är mycket som händer under en helg så konkurrensen om uppsalaborna är stor. Säkert kan man bearbeta målgrupperna mera men det kräver längre tid och större arbetsinsats.
Två mailutskick gjordes till alla kommunala och fristående gymnasieskolor. Dock utan respons. Ska man engagera skolor och locka elever måste man vara ute i mycket god tid och ta fler kontakter och bearbeta skolledningen.

Vi har också i efterhand konstaterat att vi inte använt rätt begrepp för att locka allmänheten till utställarna. Vi har inte lyft fram att det också fanns en hel del Fair Trade produkter till försäljning.

Tiden

Schemat upplevdes av några som pressat och åsikter inkom om att det var för lite tid mellan föreläsningarna och att ett lunchuppehåll hade varit en bra paus. Det var 15 minuter mellan varje pass. Ett förslag var att ha mer tid mellan passen. Besökarna kunde då få mer tid att titta på utställningen och hinna gå emellan lokalerna där föreläsningarna hölls.
Och kanske skulle det också vara fler deltagare på passen om de inte hade varit så många i antal.

Volontärer

Det var många volontärer på Forumet. Totalt engagerades 26 stycken. De stod i informationsdisken, var seminarievärdar och delade ut broschyrer och visade besökare tillrätta. Vi lyckades inte engagera så många som önskvärt att dela flygblad och bjuda på kaffe flera sena återbud. Som seminarievärdar rekryterades i första hand personer ur styrgruppen.

I den deltagarundersökning som gjordes var 100% helt nöjda med det arbete som funktionärer och teknisk personal gjorde på plats.

Sammanfattning

Fair Trade Forum 2015 arrangerades med endast ett halvår för planering och förarbeten. Dagarna genomfördes i gott samarbete alla aktörer emellan, i god stämning och med hög kvalitet på såväl service som innehåll i program. Ett Forum som vi önskar att många fler hade fått uppleva och delta i.